

**Bosna i Hercegovina
Federacija Bosne i Hercegovine
Unsko - sanski kanton
OPĆINA KLJUČ
OPĆINSKI NAČELNIK**

**Bosnia and Herzegovina
Federation of Bosnia and Herzegovina
Una - Sana canton
MUNICIPALITY OF KLJUC
MAYOR OF MUNICIPALITY**

**Služba za razvoj, privredu i civilnu zaštitu
Viši referent za podršku razvoju
Broj: 04-49-1445/19**

Informacija o realizaciji Strategije razvoja općine Ključ za 2018. godinu i realizaciji ostalih projekata na području općine Ključ za 2018. godinu

Ključ, juni 2019. godine

Sadržaj:

1.	Izvršni sažetak	3
2.	Uvod	6
3.	Strateški ciljevi i prioriteti	7
4.	Zbirni pregled prioriternih projekata i okvira za njihovo finansiranje obuhvaćenih planom implementacije 2014-2018. godinu	10
5.	Pregled implementacije projekata	11
5.1.	Sažet osvrt na prethodni period implementacije	11
5.2.	Projekti planirani u 2018. godini	13
6.	Zaključci i preporuke	19

1. IZVRŠNI SAŽETAK

Izveštaj o implementaciji Strategije integrisanog razvoja općine Ključ (2014-2023.) ima za cilj da pokrene sve bitne aktere na razmišljanje i doprinese boljem donošenju odluka o realizaciji strateških prioriteta ekonomskog, društvenog razvoja i zaštite životne sredine, u okviru tri (3) definisana sektorska cilja.

Od ukupno 38 projekta planiranih u 2018. godini nije implementirano 19 projekata, a 17 projekata su implementirana ili je implementacija u toku, a 2 projekta nisu obuhvaćena Planom implementacije. Također je implementirano 30 projekata koji nisu bili predviđeni Strategijom. Razlog zašto projekti nisu implementirani kod većeg broja projekata je nedostatak finansijskih sredstava. Za jedan dio projekata koji nisu implementirani pripremljeni su projektni prijedlozi i poslani na raspisane javne pozive, ali sredstva nisu odobrena. Bitno je napomenuti da je dio predviđenih projekata za 2018. godinu implementiran u ranijim godinama, jer smo za iste uspjeli putem Javnih poziva obezbijediti sredstva.

Planirana sredstva po Strategiji za projekte u 2018. godini (Po planu implementacije 2018-2020) bila su predviđena u iznosu od 1.518.677,00 KM, od čega su 463.080,32 KM eksterni izvori finansiranja, 167.577,94 KM vlastito učešće općine Ključ te 8.000,00 KM za projekte organizacija civilnog društva koji su planirani budžetom.

PROJEKTI PLANIRANI U 2018. GODINI

U pogledu ključnih prioriteta i fokusa za prethodnu 2018. godinu Općina je realizirala Starteške projekte kako slijedi:

- „Materijalna pomoć porodiljama“: Isplaćena naknada za 42 porodilje u ukupnom iznosu 17.720,00 KM.
- Pomoć projektima inkluzije i projektima poboljšanja rada sa djecom sa posebnim potrebama. Implementatori projekta su škole, JU nevladine organizacije. Od 01.01- 31.12.2018. god. Udruženje Lejla organizovalo i održalo 480 radionica (sredstva obezbijeđena od kluba LIONS Oslo i udruženja Eda Škotska te donatora i Udruženje „I mi se budimo“ održalo 50 radionica također za djecu sa poteškoćama u razvoju (sredstva za radionice obezbijeđena putem donacija - Općina Ključ iz Budžeta izdvojila 1700 KM.).
- Obogaćivanje kulturnih sadržaja u lokalnoj zajednici – aktivizam mladih.
- „XIII smotra narodnih igara i običaja „ maj 2018. godine u organizaciji KUD-a Naša mladost - Općina iz Budžeta izdvojila 1000 KM.
- „VII smotra folkloru u Sanici“ 22.09.2018. godine u organizaciji KUD-a „Naša mladost“ – Općina iz Budžeta izdvojila 1000 KM.

- „Novogodišnji koncert“ u organizaciji KUD-a Naša mladost Ključ – vlastita sredstva udruženja
- „Međunarodna smotra horova“ – u organizaciji KUD-a Stari grad Ključ – Općina iz Budžeta izdvojila 1000 KM.
- „U susret proljeću“ – dječiji folklor – u organizaciji KUD-a Stari grad Ključ
- „Ključani svome gradu“ u organizaciji Udruženja ključana i prijatelja Ključa „Stjepan Tomašević“.
- „Koncert niže muzičke škole“ – JU Niša muzička škola Bihać
- „Dan knjige“ u organizaciji Bošnjачke zajednice kulture“Preporod“, općinsko društvo Ključ.
- Emitovanje radijskog programa za dijasporu- emitovano 12 radio emisija za dijasporu do 31.12.2018.godine.
- Partnerstvom do razvoja – jačanje saradnje sa NVO sektorom). Raspisan Javni poziv 06.06.2018 godine za finansiranje projekata NVO sektora. Odobreno Finansiranje 7 /sedam/ projekata u ukupnom iznosu 8.000,00 KM. Ugovori potpisani 06.07.2018. godine.
- Unaprijeđenje komunikacije i saradnje sa dijasporom kroz izradu baze podataka dijaspore. Redovno se objavljuju članci o saradnji dijaspore sa općinom Ključ i aktivnim učešćem dijaspore u ulaganja u općinu Ključ. Do 31.12.2018. godine nije bilo novih upisa u bazu podataka.
- Podrška disfunkcionalnim porodicama.U izvještajnom periodu JU CSR Ključ je identifikovana 58 porodica koje zbog ukupnih socijalno ekonomskih uvjeta življenja, posebno poremećnih bračnih i porodičnih odnosa nisu u mogućnosti izvršavati svoje funkcije. Od ukupnog broja identifikovanih disfunkcionalnih porodica dodjeljena je u 36 slučajeva jednokratna novčana pomoć koja je obezbjeđena Budžetom općine Ključ u ukupnom iznosu 4.933,28 KM. Istovremeno sve porodice su obuhvaćene kontinuiranim savjetodavnim radom. Napominjemo da je zbog teško poremećenih odnosa njihovih roditelja posebna pažnja posvećena potrebama djece u navedenim porodicama te su ista uključena i u projekte ovog Centra koji se realiziraju u saradnji sa:
 - NVO „Budućnost“(stipendiranje, novčana pomoć djeci školskog uzrasta)
 - Bosansko – kanadsko udruženje (naturalna i novčana pomoć).
- Suzbijanje društveno neprihvatljivog ponašanja kod maloljetne djece. U izvještajnom periodu 01.01-31.12.2018. god. ostvareni su sljedeći rezultati:u okviru redovnih aktivnosti ovog centra u izvještajnom periodu izvršena je procjena 24-oro djece te utvrđeni rizici u daljem socio - pedagoškom radu. Kroz tretman koji se sprovodi kroz savjetodavni rad obezbjeđena je podrška svoj djeci kod kojih je identifikovan problem uz multidisciplinarni pristup (saradnja sa roditeljima, stručnjacima i institucijama).
- Program popunjavanja viška prostora kojim raspolaže ZU Dom zdravlja Ključ i stalna edukacija i usvajanje profesionalnih vještina zaposlenika ZU DZ 31.12.2018. godine ostvareni sljedeći rezultati : 1 doktor započeo specijalizaciju iz oblasti pulmologije 27.3.2015. godine. Ukupni trošak za period 01.01- 31.12.2018. god. iznosi 52.062,445 KM.

- Asfaltiranje stare ceste Velagići, asfaltirano 187 m puta, sredstva obezbijeđena od strane UNDP-a – projekat završen.
- Asfaltiranje puta u naselju Garibovići (MZ Humići), asfaltirano 123 m puta, sredstva obezbijeđena od strane UNDP-a – projekat završen.
- Modernizacija glavnog puta Ključ – Humići izgradnja sigurnosne ograde, izgrađena ograda u dužini od 150 m, sredstva obezbijeđena od strane UNDP-a i Stambenog fonda Ključ - projekat završen.
- Asfaltiranje, sanacija i adaptacija ulice Mahala Sanica, asfaltirano 200 m puta, sredstva obezbijeđena od strane UNDP-a – projekat završen.
- Rekonstrukcija internih saobraćajnica u naselju 17 VKBBR-e iza nebodera, asfaltirano 150 m saobraćajnice od strane UNDP-a – projekat završen.
- Uređenje interijera i eksterijera društvenog doma Krasulje, sredstva obezbijeđena od strane UNDP-a – projekat završen.
- Sanacija Doma kulture Almir Avdić Biljani, sredstva obezbijeđena od strane UNDP-a – projekat završen.
- Sanirano i asfaltirano lokalne putne mreže na području općine Ključ (putni pravac Ključ-Humići, sanacija Stare ceste u Velagićima, i uređenje puta Tičevići-Hasići.
- Proveden postupak javne nabavke za asfaltiranje interne saobraćajnice sa odvodnjom i javnom rasvjetom u Industrijskoj zoni u Velagićima.
- Proveden postupak javne nabavke za izgradnju igrališta u naselju Egrlići u Ključu i igrališta pod nazivom „Ometaljka“ u Krasuljama.
- Pribavljen Regulacioni plan gradskog groblja u naselju Huskići, kupljeno zemljište površine cca=7.000 m², započet postupak pribavljanja projektno-tehničke dokumentacije za izgradnju pristupne saobraćajnice sa pripadajućom infrastrukturom.
- Urađen Projekat za izvođenje radova kanalizacije od kampa Velagići pored osmogodišnje škole i džamije do Točine (MZ Velagići).
- Urađen Projekat za uređenje obala rijeke Sane u naselju Rudenice, Humići i Ključ, radovi izvedeni na lokaciji Humića i Dubočani.
- Pribavljena Okolinska dozvola, urađen glavni projekat za izvođenje, izdata urbanistička saglasnost i u toku je postupak rješavanja imovinsko-pravnih odnosa sa ŠPD USK radi izdavanja građevinske dozvole u konačnoj realizaciji Projekta postepenog zatvaranja deponije komunalnog otpada Peći.
- Pribavljen glavni projekat izgradnje niša, kao i nabavka kontejnera za selektivno prikupljanje otpada.
- U sklopu modernizacije i proširenja rasvjetne mreže, proširena je javna rasvjeta u naseljima Hasići, Nezići i Pudići u MZ Velagići.
- Asfaltiranje puta za naselje Garibovići, postavljanje zaitne ograde i opremanje terena u MZ Humići - 46.086,53 KM
- Asfaltiranje ulice u naselju 17Vkbbr. U MZ Ključ - 28.106,67 KM
- Uređenje objekta – sale i vanjsko uređenje – asfaltiranje u MZ Krasulje – 21.611,63
- Uređenja objekta MZ Biljani – 21.321,23 KM
- Asfaltiranje ulice Mehmedović Elmedina u MZ Sanica – 23.142,60 KM

- Asfaltiranje dijela puta Stara cesta u MZ Velagići – 25.917,84 KM
- Rekonstrukcija dijela vodovoda u naselju G Kamičak – 9.835,00 KM
- Zamjena prozora na objektu općine Ključ – 12.988,48 KM
- Obnova hrama silaska Svetog duha na Apostole u Kopjenici–14.607,45 KM
- Čišćenje Starog grada Kamičak – 12.460,50 KM
- Nabavka i ugradnja pumpe za vodovod Stari grad Ključ – 5.947,20 KM
- Izrada projekta i nabavka cijevi za vodovod Zgon-Humići – 39.920,40 KM
- Izrada obaloutvrda na koritu rijeke Sane – Velečevo, Humići
- U okviru Projekta „Opremanje vatrogasne jedinice potrebnim sredstvima i opremom „nabavljene je pumpa za vodu i visokotlačni perač“. Oprema je nabavljen u sklopu projekta koji je finansirala općina Centar Sarajevo. Provedba ovog projekta se nastavlja i dalje.
- Obnova graditeljskog nasljeđa „Stari grad Ključ“;
- Prijava za rekonstrukciju interne saobraćajnice, rasvjete u industrijskoj zoni Velagići;
- Rekonstrukcija dijela zgrade službe za finansije i trezor – nastavlja se u 2019. godini sa prenamjenom sredstava za salu Općinskog vijeća;

Projekti koji nisu implementirani:

1. Etno zbirka- Etno selo .U izvještajnom periodu nije bilo aktivnosti usmjerenih na realizaciji projekta.
2. Suzbijanje stigme i diskriminacije prema osobama sa invaliditetom . Do 31.12.2018. godine nije bilo aktivnosti na realizaciji projekta nisu obezbjeđena sredstva za implementaciju.
3. Izgradnja kanalizacione mreže u naselju Crljeni (MZ Zgon – Crljeni).Do 31.12.2018 godine nije bilo aktivnosti na realizaciji projekta, nisu obezbjeđena sredstva za implementaciju.
4. Izgradnja dijela kanalizacione mreže u naselju Velečevo (MZ Velečevo-Dubočani). Do 10.12.2018. godine nije bilo aktivnosti na realizaciji projekta -nisu obezbjeđena sredstva za implementaciju.

Putem društvenih mreža i web stranice promocija Općine podignuta je na veći nivo.

Što se tiče sektorskih ciljeva u periodu 2014-2018. godine u okviru ekonomskog razvoja predviđena su sredstva u iznosu od 196.000,00 KM, društvenog sektora 684.340,00 KM, a u sektoru zaštite okoliša 638.337,00 KM za tri godine i to period implementacije 2018-2020. gdje je dio predviđenih sredstava upravo raspoređen na gore navedene projekte.

2. UVOD

Svrha Informacije o realizaciji Strategije razvoja općine Ključ za 2018. godinu i realizaciji ostalih projekata na području općine Ključ za 2018. godinu je da ukaže na aspekte operativnog nivoa realizacije i implementacije programa, odnosno projekata. U dosadašnjim Strategijama operativni dio se pokazao kao kritična tačka iz razloga neblagovremenog uključivanja zacrtanih projekata iz Strategije u plan budžeta Općine. Međutim, Općina je kao glavni nosilac planiranja, razvoja i implementacije programa i projekata, prepoznala problem organizacione strukture administrativne službe i izgradila kapacitete upravljanja razvojem pri Službi za razvoj, privredu i zajedničke poslove u vidu Jedinice za upravljanje razvojem te na taj način stvorila uslove za ostvarenje zacrtanih ciljeva razvoja.

Također je cilj Informacije da se širi krug zaposlenih i izabranih zvaničnika u relevantnim strukturama Općine upozna sa dosadašnjim aktivnostima u procesu ostvarivanja vizije i principa realizacije lokalnog integrisanog razvoja.

U septembru 2012. godine općina Ključ i Razvojni program Ujedinjenih nacija u Bosni i Hercegovini (UNDP) su potpisali Memorandum o razumijevanju u okviru Projekta integriranog razvoja (ILDIP) koji predstavlja zajedničku inicijativu UNDP i Švicarske agencije za razvoj i saradnju (SDC).

U oktobru 2012. godine Općinsko vijeće općine Ključ donijelo je Odluku o pokretanju postupka za izradu Strategije razvoja za period 2014.-2023. godina po MiPRO metodologiji za integrirano planiranje razvoja općina.

U novembru 2012. godine Općinski načelnik donio je rješenje o imenovanju Razvojnog tima koji broji 15 članova, te Rješenje o imenovanju tri sektorske grupe za izradu sektorskih planova (plan društvenog razvoja, plan ekonomskog razvoja i plan zaštite i unapređenja životne sredine, uz poštivanje prostornog aspekta).

U izradi Strategije korištena je standardna Metodologija za integrirano planiranje lokalnog razvoja (MiPRO), prihvaćena i preporučena od strane entitetskih vlada te saveza općina i gradova oba entiteta.

Vizija razvoja te strateški ciljevi razvoja općine definirani su na period od 10 godina. Prihvatajući činjenicu da postavljanje ciljeva podrazumijeva ne samo odgovor na pitanje „šta“, već i „kako“, te da je odgovor na ovo pitanje od ključnog značaja za kvalitetnu implementaciju Strategije, općinski Razvojni tim je izradio sektorske planove i operativni dio Strategije. Sektorski planovi, sektorski ciljevi, programi, projekti i mjere, usmjereni ka poboljšanju kvaliteta života u općini, definirani su na period od 5 godina, a u isto vrijeme je izrađen i Finansijski plan implementacije strategije razvoja za 2018-2020 iz koje smo i crpili podatke.

Općina Ključ je u okviru nastavka ILDP projekta započela, u saradnji sa UNDP i konsultantima angažovanim od strane UNDP, analizu i izradu informacije koja će poslužiti u revidiranju Strategije

razvoja općine Ključ 2014-2023. Revidiranje Strategije razvoja započelo je u 2018. godini po donošenju Odluke OV-a na XVII sjednici održanoj 31.5.2018. godine.

Ovom Informacijom obuhvaćena je implementacija projekata iz Strategije razvoja općine Ključ 2014-2023. planiranih za 2018. godinu kao i projekti koji su implementirani, a nisu predviđeni u Strategiji. Informacijom se također, predstavlja osvrt na stepen implementacije projekata za period 2014-2018.

Informaciju je pripremila Jedinica za upravljanje lokalnim razvojem općine Ključ (Viši referent za podršku razvoju) i Službe za upravu na čelu sa Općinskim načelnikom.

3. STRATEŠKI CILJEVI I PRIORITETI

VIZIJA RAZVOJA

„Ključ razvoja utemeljen na povoljnom poslovnom okruženju za razvoj malih i srednjih preduzeća i poljoprivrede sa dobrim šansama za zapošljavanje, aktivnim društvenim životom u čistoj i turistički atraktivnoj sredini“

• STRATEŠKI CILJEVI

1. *Iskorištavanje i stavljanje u funkciju postojećih prirodnih i privrednih kapaciteta*
2. *Funkcionalan društveni sektor*
3. *Čista i očuvana okolina kroz održivo upravljanje vodnim i drugim prirodnim resursima i organizovan sistem upravljanja otpadom*

Strateški cilj 1.

Pri izradi SWOT analize utvrđeno je da općina Ključ raspolaže sa relativno dobro očuvanim prirodnim resursima: zemljištem, vodnim resursima i mineralnim resursima na kojima treba bazirati razvoj općine. Kako navedene resurse treba razumno, racionalno i na nakvalitetniji način eksploatirati predviđen je cilj da se razvoj općine bazira na kontroliranom korištenju prirodnih resursa, s namjerom da se period korištenja produži odnosno postigne održiv razvoj koje će podrazumijevati korištenje prednosti koji resursi donose, a istovremeno se štite od nekontrolisane eksploatacije i neracionalne upotrebe. Ovaj cilj podrazumijeva da se u potpunosti uspostavi kontrola i monitoring resursa, monitoring eksploatacije putem zakonski definisanih institucija. Imajući u vidu klimatske uslove, kvalitet zemljišta i njegovu raspoloživost, te dugogodišnju tradiciju u stočarstvu, neiskorištene mogućnosti za razvoj voćarske i povrtlarske proizvodnje, primarna poljoprivredna proizvodnja i dalje će predstavljati jednu od djelatnosti kojom će se baviti veliki broj

stanovnik općine Ključ. Općina je iz Bužeta izdvajala i izdvajaće značajna finansijska sredstva za poticaj primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji. Primjenom novih tehnologija i transferom znanja težiti ka povećanju prinosa i prihoda po jedinici površine/po grlu, koristiti proizvodne faktore u međusobnoj kombinaciji koja daje najbolje ekonomske efekte. Nizom mjera usmjeriti razvoj primarne poljoprivredne proizvodnje na porodičnim gazdinstvima ka intezivnoj specijalizovanoj tržišni orjentisanoj proizvodnji

Strateški izazov predstavlja kreiranje poslovnog okruženja i instrumenata podrške malim i srednjim preduzećima sa posebnim osvrtom na proizvodne djelatnosti uz podršku jačanja poduzetničkog duha stanovništva.

Općina Ključ raspolaže sa značajnim resursima i predispozicijama za razvoj turizma. Takođe je evidentno da turistička ponuda općine Ključ nije dovoljno promovirana i da ne raspolažemo za dovoljnim brojem smještajnim kapacitetima i sadržajima koji su bitni za turističku ponudu. Potrebno je poduzeti niz mjera i aktivnosti kako bi se stvorili uslovi za razvoj ove tercijalne djelatnosti.

Strateški cilj 2.

U području društvenih djelatnosti uočena je potreba razvoja i poboljšanja zdravstvene, obrazovne, socijalne, kulturne i sportske infrastrukture.

Raznolikost i bogatstvo tradicije kulturno-historijske baštine uz povezivanje civilnog i javnog sektora smjernice su razvoja društvenog života.

Indikatori ostvarenosti cilja jesu zaustavljanje negativnih demografskih pokazatelja i ukupno povećanje kvaliteta života i odmora u općini Ključ

Strateški cilj 3.

Iako područje općine Ključ, sa svojim šumama, bogatstvom vodotoka, lijepom prirodom u principu ima sve preduslove da se smatra zdravom i ekološki čistom sredinom, nekvalitetno ili nikako riješena pitanja zaštite okoline mogu dovesti do ugrožavanja okoliša.

U tom smislu je potrebno preduzeti sve neophodne mjere na očuvanju i zaštiti okoline, čime će se istovremeno stvoriti uslovi za razvijanje i afirmaciju turističkih potencijala općine Ključ.

Dakle, neophodno bi bilo poduzeti slijedeće korake:

Rješavanje komunalne infrastrukture treba da prati potrebe stanovništva općine Ključ uz strogo poštivanje usmjerenja i okvira zacrtanih prostorno – planskom dokumentacijom,

U pogledu zbrinjavanja čvrstog otpada osnovni cilj bi bio: uspostaviti sistem za integralno upravljanje otpadom i infrastrukturu za cjelovit sistem upravljanja otpadom. Pri tome posebnu pažnju treba posvetiti da se realizira: saniranje i eliminiranje “divljih” odlagališta, izgradnja kantonalne deponije u skladu sa važećim svjetskim standardima, sanacija i rekultivacija općinskih deponija, te njihovo postepeno ukidanje,

Dugoročno kroz zaštitu izvorišta, sanaciju i rekonstrukciju postojećih vodovodnih sistema, a u cilju smanjenja gubitaka u mreži, osigurati stanovništvu Općine dovoljne količine zdravstveno ispravne vode za piće,

Težiti da što više područja u Općini, zbrinjavaju svoje otpadne vode na ekološki prihvatljiv način. Udio korištenja obnovljivih izvora energije, čijom primjenom se smanjuju emisija ugljičnog dioksida (CO₂) i na taj način doprinosi zaštiti okoliša, u budućnosti treba znatno povećati. Trenutno je vrlo malo inicijativa za njihovo korištenje,

Donijeti u što skorije vrijeme akcioni plan racionalnog korištenja energije i LEAP.

Pored toga, definisani su razvojni ciljevi ekonomskog razvoja, društvenog razvoja i razvoja sektora zaštite životne sredine.

Razvojni ciljevi ekonomskog razvoja

1. Povećati broj zaposlenih u proizvodnim djelatnostima za 20% do 2018. godine
2. Povećati broj upisanih u Registar poljoprivrednih gazdinstava za 20% do 2018. godine
3. Povećati broj noćenja turista na području općine Ključ za 30% do 2018. godine
4. Uključiti dijasporu u izradu i realizaciju razvojnih planova i programa općine Ključ
5. Povećati razinu iskorištenja vodnih i mineralnih potencijala na području općine Ključ

Razvojni ciljevi društvenog razvoja

1. Smanjiti iseljavanje mladih i povećati broj novorođene djece do 2018. godine
2. Stvoreni uslovi za kvalitetno obrazovanje, prekvalifikaciju odraslih i cjeloživotno učenje do 2018. godine
3. Unaprjeđeni organizacioni, prostorni i materijalno tehnički uslovi za kulturne i sportske aktivnosti građana do 2018. godine
4. Unaprjeđena saradnja Općine sa nevladinim sektorom i efikasnija javna uprava do 2018. godine
5. Stvoreni kadrovski i materijalno-tehnički uslovi za unaprjeđenje socijalne i zdravstvene zaštite do 2018. godine

Razvojni ciljevi zaštite životne sredine

1. Do 2018. godine unaprijeđen kanalizacioni sistem i kvalitet vode za piće
2. Do 2018. godine unaprijeđen proces upravljanja otpadom
3. Do 2018. godine unaprijediti energetska efikasnost
4. Do 2015. osigurati zaštitu kvalitete vode rijeke Sane

Općina Ključ se u 2018. godini fokusirala na:

1. Stvaranje povoljnog poslovnog okruženja za investiranje izgradnjom infrastrukture;
2. Poboljšanje saradnje sa dijasporom i NVO sektorom;
3. Poboljšanje statusa socijalnih kategorija;
4. Izradu projektno tehničke i ostale dokumentacije;
5. Poboljšanje komunalne infrastrukture;
6. Pristup selektivnom odlaganju otpada uz edukaciju stanovništva, kao i
7. Energetskoj efikasnosti objekata.

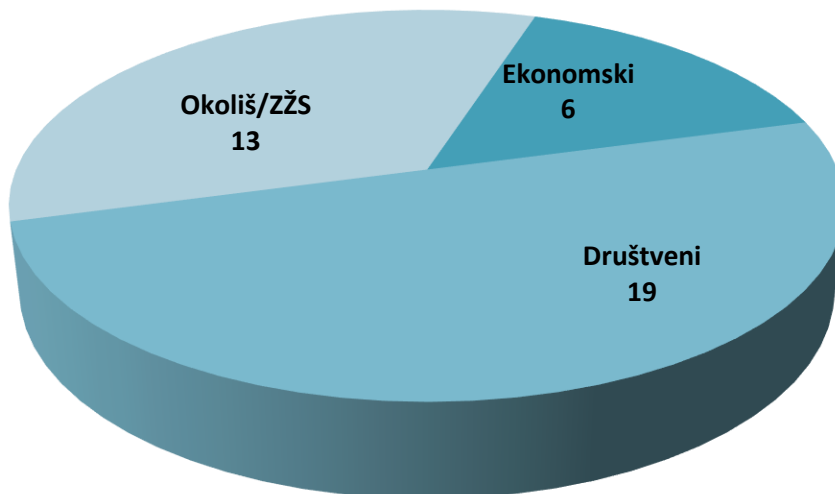
4. ZBIRNI PREGLED PRIORITETNIH PROJEKATA I OKVIRA ZA NJIHOVO FINANSIRANJE OBUHVAĆENIH PLANOM IMPLEMENTACIJE ZA 2018-2020. GODINU

Planski period 2018-2020. godina obuhvata 36 projekata (projekti iz Strategije razvoja i projekti koji nisu planirani Strategijom razvoja), od čega je 10 projekata ekonomskog razvoja, 16 projekata društvenog razvoja i 10 projekata iz oblasti zaštite okoliša.

Za realizaciju ovih projekata planirano je ukupno 1.360.677,00 KM, a realizovano 608.707,00 KM od čega je iz Budžeta za Strateške projekte bilo predviđeno 56.515,00 KM, a implementirano je 175.577,94 KM, dok je iz eksternih izvora bilo planirano 525.007,00 KM, a realizovano 463.080,32 KM.

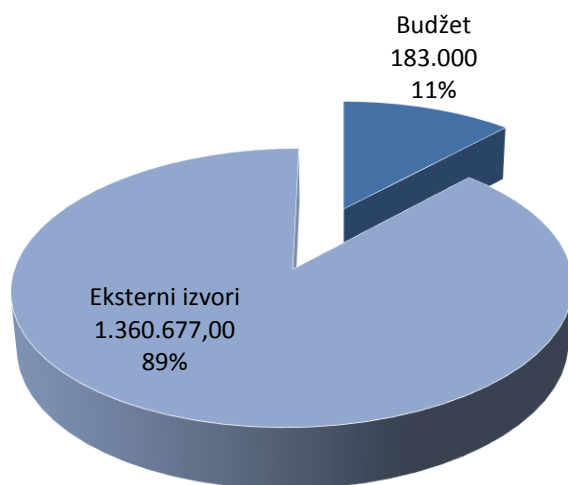
U nastavku je grafički prikaz strukture planiranih projekata u odnosu na broj projekata, izvore finansiranja i finansijske parametre po sektorima.

Struktura projekata po sektorima

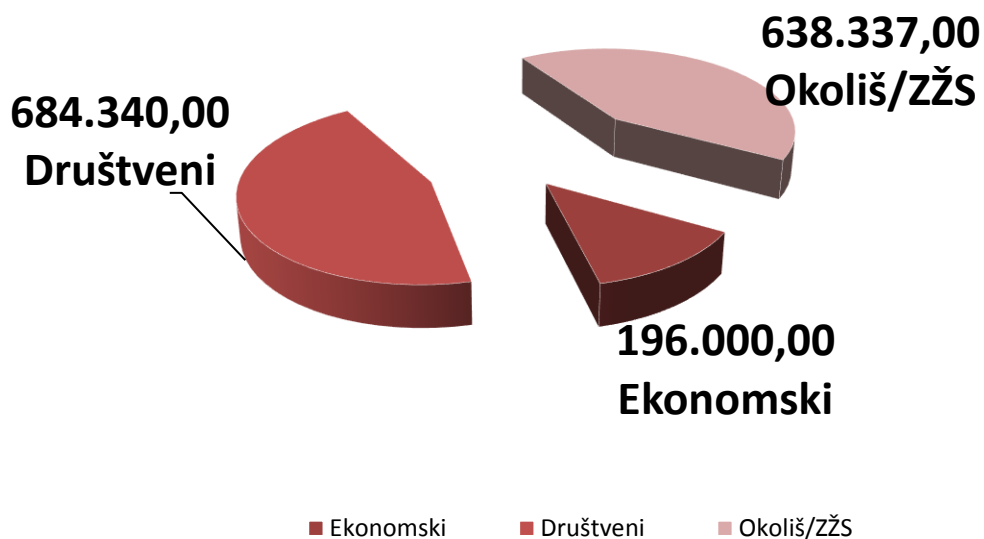

Struktura finansiranja projekata obuhvaćena Planom implementacije 2018-2020.

Struktura plana finansiranja projekata po sektorima

Što se tiče izvora eksternog finansiranja, najznačajniji predviđeni izvori za period 2018. godine su UNDP, Agencija za vodno područje sliva rijeke Save, Budžet USK.Kantonalna i Federalna ministarstva.

U periodu 2014-2018. najveći dio sredstava uložen je u sektor društvenog razvoja u smislu razvoja obrazovanja, kulture i sporta te saradnje sa NVO sektorom. Posebna pažnja posvetila unaprijeđenju energetske efikasnosti, a zatim i saradnji sa dijasporom i privatnim poduzetnicima u smislu ekonomskog razvoja.

5. PREGLED IMPLEMENTACIJE PROJEKATA

5.1. SAŽET OSVRT NA PRETHODNI PERIOD IMPLEMENTACIJE

Od početka realizacije razvojne Strategije u potpunosti je završeno 67 projekata, od ukupno planiranih 115 projekata. Važno je napomenuti da se odustalo od jednog dijela projekata zbog prevelikih finansijskih izdataka projekata za koja su potrebna eksterna ili kreditna sredstva, a općina Ključ trenutno nije u mogućnosti ista obezbijediti. Razlog za ovaj postupak jeste to što su predlagani u razvojnu Strategiju projekti koji nisu mogli biti realizovani od strane općine Ključ ili su to veći projekti za koje općina Ključ ne može izdvojiti potrebno sufinansiranje.

Gledajući po sektorima situacija je slijedeća:

U periodu od 2018-2020. u ekonomskom sektoru ukupno je planirano 10 projekata.

U društvenom sektoru ukupno je planirano 16 projekata

U sektoru zaštite okoliša ukupno je planirano 10 projekata.

Razlog zašto projekti nisu implementirani kod većeg broja projekata je nedostatak finansijskih sredstava. Za jedan dio projekata koji nisu implementirani pripremljeni su projektni prijedlozi i poslani na raspisane javne pozive, ali sredstva nisu odobrena.

6. ZAKLJUČCI I PREPORUKE

6.1. Zaključci

6.1.1. Ono što posebno treba istaknuti jesu projekti koji su planirani u Strategiji razvoja, a nisu realni za implementaciju. Dakle, svjesni smo da su to projekti koji su potrebni općini Ključ, ali isto tako da su to projekti za koje su potrebna velika finansijska sredstva, a koje Općina ne može obezbijediti od donatora.

6.1.2. Sredstva od vanjskih izvora finansiranja su nerealno planirana jer se uglavnom traži veće procentualno učešće općine Ključ u kandidiranim projektima.

6.1.3. Pojedine Službe za upravu, u skladu sa važećim Pravilnikom, nemaju popunjena radna mjesta posebno radna mjesta visoke stručne spreme.

6.1.4. Nedostatak adekvatnih javnih poziva.

6.2. Preporuke

6.2.1. Prilikom revidiranja Strategije razvoja neophodno je obezbijediti učešće uposlenika koji će nadgledati i pratiti postupak i na vrijeme korigovati eventualne nedorečenosti u smislu preciziranja ciljeva, rezultata, indikatora i slično.

6.2.2. U skladu sa mogućnostima, a u što skorije vrijeme, Službama za upravu obezbijediti popunjavanje radnih mjesta vodeći računa o prioritetima.

6.2.3. Upošljavanjem Stručnog saradnika za pripremu i izradu razvojnih projekata doprinijeti povećanju mogućnosti za apliciranje na sredstva Evropskih fondova.

6.2.4. Timsko, sistemsko i kontinuirano praćenje implementacije projekata.

Bitno je napomenuti da je donesena Odluka Općinskog vijeća na XVII redovnoj sjednici održanoj 31.5.2018. godine za pokretanje izrade Revidirane Strategije razvoja koja je i započela u 2018., a završetak je planiran do juna mjeseca 2019. godine.